

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnisti v mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnništvo je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopolni se pošiljajo uredništvu, naročnina pa upravnisti. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirč. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani. :

Slovensko dijaštvo v Pragi.

(iz praških akad. krogov.)

„Zora“, glasilo tako imenovanega slovenskega klerikalnega dijaštva, je celo lano leto navdušeno agitirala med svojimi privrženci, naj pohajajo na vseučilišče v Krakov; baje zato, ker tam celo vseučiliščniki hodijo vsak dan k maši in celo pred predavanji se moli. Sploh so Poljaki našim klerikalcem vzor, čeprav je to najbolj zapuščen masa v zapadni Evropi. 75% tega naroda ne zna drugega kot malomoliti, drugače pa je pravi suženj najbolj katoliških plemenitajev, ki ga izsesavajo do krvi.

Značilno za naše klerikalne akademike, da jim je tak narod vzor. Na vse načine so vabili svoje ljudi v Krakov. Toda čujte, zadnji slovenski klerikalni akademik je odnesel pete iz Krakova v prvem tečaju letošnjega šolskega leta in se zatekel v Prago. Kaka bridka ironija! V Prago? Saj so vendar ravno isti ljudje vedno in vedno proklinjali Prago, klicali na njo ogenj in žveplo in odvrčali svoje ljudi od nje iz strahu pred svobodomislecij. Sedaj pa so se začeli polagoma vtihotapljati v Prago. Da vtihotapljati v pravem pomenu te besede. Plazijo se po Pragi, preplašeni, zbegani. Če se prikažejo v družbo, so boječi in nečejo biti nič. — Najbolj se razžali tega človeka tu v Pragi, če se mu reče klerikalec. — To so hinavci. — Sicer pa se jim ni čuditi, da so hinavci. — Sicer pa svoje klerikalno prepričanje, ker v Pragi klerikalca nihče pogledati noče.

Toda ti fantje naj ne mislijo, da bodo igrali v Pragi vlogo kake dvoživke. Če imajo kaj poguma, naj izjavijo, da so klerikalci ali pristaši S. L. S. Mi jim ne zavidamo njih klerikalizma; naj si ustanove svoje društvo. Skrbeli bomo le zato, da jih bo češka javnost spoznala kot klerikalce, potem so v pošteni češki družbi nemogoči. Njih pribežališče bo pač le v „Ligi“, kjer je zbrana peščica čeških dijakov, ki so prodali svoje prepričanje klerikalnim češkim plemičem, ki si skušajo na ta način pridobiti političnih agitatorjev. To lepo družbo našim klerikalnim akademikom prav iz srca privoščimo. Saj so dotični češki klerikalni dijaki, ki stoje pod pokroviteljstvom klerikalnih plemičev, na vsej črti inferiorni v primeri z naprednim češkim dijaštvom.

Edino v tej družbi bo prostora za slovenske klerikalne dijakove v Pragi, kjer se bodo za klerikalce izdajali. Naša naloga bo, da se jih pokaže tu v svetu kot klerikalne, dvojnega obraza ne bodo kazali.

To dejstvo nas zopet uči, da klerikalci drugače govorijo kot pa delajo. Za Krakov agitirajo, potem pa iz njega zbeže vsi do poslednjega. Proti Pragi ščuvajo, potem pa se v njo vtihotaplajo. Nam je zelo všeč, da prihajajo v Prago, morda se jim bodo le malo oči odprle, morda se bo temu in onemu vseeno zopet vzbudila vest, da bo spoznal, da je najbolj žalosten pojav na svetu pač ta, če že mlad človek zataji svoje prepričanje in ga proda celo klerikal-

izmu, ki je, kakor nas uči nezmotljivo zgodovina, smrten strup za vsak narod.

Sicer se pa že kaže vpliv praškega ozračja. Tisti zadnji klerikalni akademik že povsod zatrjuje, da ni klerikalec. No, nam je prav, samo, kako bo „Zora“ obračunala s svojim dopisnikom, tega pa prav željno pričakujemo. Vam gospod zadnji, klerikalec iz Krakova pa prav prisrčno čestitamo, da Vas je tako kmalu obsenčilo novo prepričanje.

Iz slovenskih krajev.

Vrhnik.

Nadstrankarski salonski orkester. Že nekaj časa sem „koncertira“ (da ti slabo prihaja) po raznih vrhniških „salonih“ posebne vrste orkester, ki zasluži, da mu napravimo na tem mestu malo reklame! In ta orkester, ki je mogoč pač samo v našem katoliško-naprednem trgu, kjer je pri obeh strankah že popolnoma zamrl čut za estetiko in lepoto. Člani tega orkestra — sami virtuozji seveda — se rekrutirajo iz odličnih „stebrov“ liberalnega „Sokola“ in — čuj in stmi, oj tužna devica Slovenija! — katoliškega „Čuka“. Tu se vidi, da smo Slovenci vkljub današnjemu „bratomornemu boju“ vendar še dostopni kulturnim težnjam modernega človeštva — vsaj na polju „umetnosti“ so se našli naši črni in — „napredni“ bratje! Vprašamo pa za danes slavni odbor „Sokola“: Ali vam je znano, da Vaši člani zajedno s „Čuki“ igrajo pri raznih sumljivih plesih in beznih zabavah cele noči za napitnino gostov, katero potem skupno na „bratski“, (če po pojmi Tyrša ali Tršglava, tega ne vemo) spreminjajo v ružno kapljico, in če vam je to znano, kaj nameravate v tem oziru ukreniti? Mi za danes konstatiramo le dejstvo, ki ga za enkrat še ne komentiramo! Pristavljamo pa samo to, da se nam zdi jako čudno, da baš oni, ki vedno kriče: S „Čuki“ nobenega stika, iščejo bratstva in solidarnosti z istimi „čuki“ tam, kjer se gre za — pijačo!

Trst.

K obravnavi pred tržaškim c. kr. obrtnim sodiščem, o kateri je poročalo „Jutro“, mi dovolite, g. urednik, sledeče pojasniti. Vaš dopisnik pripominja nekako očitajoče, da sva tov. dr. Brnčič in jaz podpisani izpovedala kot priči italijansko, oziroma nemško. Resnica je to, toda imela sva zato tudi popolnoma opravičljiv vzrok. Izpovedala sva, dr. Brnčič italijansko in jaz nemško, toda prisegla sva oba slovensko in s tem posvedočila, da hočeva varovati pravico slovenskega jezika pred c. kr. obrtnim sodiščem. Da sva pa izpovedala v drugem jeziku, je bil povod dejstvo, da je bil pač zmožen slovensčine razpravo vodeči sodnik in morda eden prisednik, dočim vsi drugi ne umejo slovensčine, niti drugi prisednik, niti dvorni svetnik Minas, niti podpredsednik c. kr. javnih sodišč. Sodnik bi bil pač prevajal najini izpovedbi, toda tak prevod

nikdar ne doseže vtisa direktne izpovedbe. Ker sva že, kakor prej omenjeno, zavarovala pravico slovensčine s slovensko prisego, in je umevno, da ni šlo dalje za kako jezikovno vprašanje, temveč edino-le korist ubogega delavstva, sva govorila tako, da sva bila gotovo boljše vtisa. In vsaj jaz podpisani izjavljam, prepričan, da mi v tem pritrja vsak pametno misleči človek, da bi v takem slučaju, če bi bilo treba, če bi videl boljši uspeh v tem in če bi le znal, govoril tudi kitajski ali hotentotski. Saj našim poslancem tudi nihče ne očita, če v korist svojemu narodu govore v državnem zboru nemški. Mislim torej, da nisva niti tov. dr. Brnčič niti jaz napravila nikakega narodnega greha s svojim drugojezičnim pričevanjem.

Anton Ekar

strokovni tajnik N. D. O.

Slovanski Jug.

Iz Bosne in Hercegovine.

Izseljevanje muslimanov. — Srbska gospodarska organizacija. — Književne revije. (Izvirni dopis „Jutru“.)

Sarajevo, 29. aprila.

Bosanska vlada prav rada gleda izseljevanje bosanskih muslimanov in za to ne stori ničesar proti temu izseljevanju en masse. Vsak teden se izseli več sto ljudi, a na njihova mesta dovaja vlada svoje koloniste Nemce in Madžarje. Vsa znamenja kažejo, da je vladin namen naseliti po Bosni in Hercegovini čimveč Nemcev in Madžarjev. Karakteristična je vladina naredba, po kateri ne smejo kupovati Srbi iz Hrvatske in Slavonije zemljišč od muslimanov, ki se izselijo na Turško. Seveda, potem ne bi bilo v Bosni in Hercegovini prostora za nemške in madžarske doseljence!

Po inicijativi „Srbske narodne organizacije“ je osnovana v Sarajevu „Srbska centralna banka“ z delniško glavnico 6.000.000 kron. S časom postanejo vsi srbski denarni zavodi v celi deželi podružnice te banke. Srbsko društvo „Privreda“ je pa osnovalo do sedaj nekaj čez 40 kmetskih posojilnic, a namerava se v raznih krajih osposlovati še okoli 150 posojilnic. Vse te posojilnice so osnovane po Rajfajzenovem sistemu (z neomejenim poroštvo), ki je znan kot najboljši.

Društvi „Prosveta“ in „Gajret“ služita na čast celemu narodu, ker se iz njune delovanja in iz uspehov vidi, da hodi pravo pot.

Od novega leta izhajata v Bosni dva nova srbska književna lista: „Pregled“ pod uredništvom mladega ali znanega znanstvenika dr. Jevte Dedičerja in „Razvitak“ pod uredništvom znanega književnika in narodnega mučenika Petra Kočiča. Prvi izhaja v Sarajevu, a drugi v Banjaluki. „Bosanska Vila“ je svoje uredništvo tudi spopolnila z mlajšimi močmi.

Vsak rodoljub se mora radovati temu napredku, ker se vse tri tukaj imenovane revije lahko primerjajo po svoji vsebini z najboljšimi revijami v Srbstvu in Slovanstvu.

J. Milosav.

Arnauteški upor.

Borba pri Štimlju. — Razoroženi vojaki.

(Izvirno poročilo „Jutru“.)

Skoplje, 27. aprila.

V soboto, 23. aprila, se je razvila pri Štimlju bitka med vojsko, ki ji je poveljeval Mahmut-Šefket Durgut paša in upornimi Arnauti. Turška vojska je bila sestavljena iz 16 bataljonov pehote, 9 poljskih in 6 gorskih topov z 8 strojnimi puškami, a razun tega je spremljal vojsko tudi en vojni avtomobil s strojno puško. Proti tej vojski je stalo 8000 Arnautov, ki so se hoteli boriti do konca. Začeli so bitko že zgodaj zjutraj z uporniki in borba je trpela do 11. ure dopoldan, ko je nastalo premirje. Arnauti so imeli ogromne izgube, ali tolažijo se s tem, da je padlo tudi mnogo vojakov. Svoje mrtvece so Arnauti pokopali, a turške vojske, ki so padli v bitki, so pustili na bojišču.

Proti Mitrovici je odšlo iz Skoplja z navadnim osebnim vlakom nekoliko častnikov s 40 vojaki. Ali v neki postaji, oddaljeni četrte ure od Kačanika napadejo vlak Arnauti, ki odvzamejo vojakom orožje in municijo, medtem ko so častnikom pustili sablje in orožje, a druge potnike so pustili popolnoma na miru.

Vojaki so se sramovali radi tega razoroženja, a častniki so bili radi tega tako potrti, da so komaj raportirali o temu napadu.

Takih epizod je še dosti in jih bo še, ker sedaj se ne more več govoriti o navadnem arnauteškem uporu, kakršnih je bilo do sedaj že toliko, nego o pravi vojni, ki ne poneha tako kmalu, posebno, ako začne vlada resno razoroževati Arnaute.

B—n.

Podraženje piva.

Nemški pivovarniški kartel je imel koncem aprila svojo sejo, pri kateri se je sklepalo o vprašanju podraženja piva. In kakor čujemo, se je po kratkem premisleku sklenilo: pivo se mora podražiti!

Naj so to tudi nemški kapitalisti, ki so se s svojim sklepom najbolj udarili slovenskega delavca, nižje ljudske sloje ter sploh naše nepremožne sredne stanove, glavno krivdo ne smemo zvaliti nanje.

Glavnega krivca nam je iskati v hiši naših sedanjih deželnih gospodarjev.

Kranjski deželni zbor je v svojem zadnjem zasedanju sklenil povišanje deželne naklade na pivo in sicer na 4 krone. Sklep je na najvišjem mestu potrjen in zdaj ne pomaga nič, protestirati in manifestirati proti sklepu, kolikor se isti nanaša le na povišanje deželne naklade.

Ta naklada zadene v prvi vrsti pivovarne, v drugi gostilničarje in potem šele

LISTEK

ARTUR SEVER.

ŽENA.

Roman.

[46]

Hotela je zbežati iz sobe . . . a niti noge ni mogla premakniti . . . zapustile so jo moči in zgrudila se je tik otrokove postelje na tla . . . In v tem trenutku je začutila v svoji glavi bolečine tako hude in grozne, kot še nikdar doslej, mrzel pot je obilil njen obraz, stresla se je po vsem telesu . . . a vse to je bilo le trenotno . . . hipno, kot da bi odrezal, so prenehale vse bolečine . . . neko prijetno, ugodno čustvo se je je polastilo . . .

Zasmejala se je, na ves glas se je zasmejala, in tako čudno je odmeval njen smeh po sobi . . .

Zdelo se ji je, da se je razlil naokoli nek tih, opojen mir, ki jo osrečuje, tolaži . . . dvignila je počasi glavo in pogledala naokoli, a njene oči so postale tako motne, nje pogled tako nejasen, brezizrazen!

Pogledala je na otroka in zdelo se ji je, da se je v teh trenutkih popolnoma spremenil, nič več onih znanih, sov-

ražnih potez ni opazila na njegovem obrazu, bilo ji je kot da leži pred njo popolnoma tuje bitje, ki ga ni videla še nikdar . . . Vse kar se je zgodilo, se ji je zdelo, da so bile le sanje, strašne sanje. fantazije in vizije razburjenih živcev . . . Sanjala je, sanjala je grozne sanje . . . a vse je laž, samo domnevanje . . . Postala je popolnoma mirna, brezizrazno so gledale njene oči naprej kot v neizmerno daljino, okoli nje pa ji je igral čuden nerazumljiv smeh.

Ah, da so le minule te grozne sanje o neusmiljeni preteklosti, sedaj so izginile one bolečine . . . sedaj je šele srečna, in zadovoljna po tolikih nesrečah in tolikem trpljenju . . .

Ničesar se ni več spominjala, vse je pozabila . . . sedaj sloni tukaj poleg neznanega bitja, ki ga ne pozna, ki ga še ni videla nikdar . . . Kako je prišla semkaj . . . Kdo je ta otrok . . . zakaj mora biti tukaj, saj vendar nima nikakih dolžnosti do njega, saj ga lahko pusti samega, naj skrbe zanj oni, ki morajo, ki imajo pravico do njega.

V tem trenutku se je dete prebudilo in odprlo oči, ki so radovedno in veselo pogledale naokoli; zadovoljen smehljaj je zaigral na njegovih ustnih . . . Rene je

opazila ta nasmeh . . . a ni na njo uplival tako kot je preje uplival speči obraz . . . V teh potezah, v tem smehu je zopet zapazila naenkrat sliko umrlega soproga, v tem smehljajočem obrazu je zopet zapazila svojo slabo vest, ki jo je tolikanj mučila . . .

In dete je stegnilo svoje bele ročice proti materi, kot da jo hoče objeti, da se ji hoče zahvaliti za življenje, ki mu ga je dala, smehljalo, tako zadovoljno in ljubeznivo se je smehljalo, kakor da čuti v svoji bližini ono bitje, ki se imenuje mati . . . zacepetalo je z nožicami, skušalo dvigniti glavo, kot da si želi k materi . . .

Rene pa je preplašeno odskočila . . . ona ni videla v teh gibljajih ljubezni in velikih otroških čustev . . . ona je mislila le na ono neizprosno maščevanje usode, ona ni videla pred seboj nedolžnega otroka . . . ona je videla le strah, očitajoč slabo vest . . . In naenkrat jo je prešinila grozna misel . . .

To dete živi, dolgo bo živelo . . . a dokler živi, toliko časa ne najde miru, toliko časa jo bodo zasledovali strahovi.

Koliko časa bo trajalo to . . . dokler živi dete? In kaj, ako umre?

V njenih blaznih možganih se je v trenutku porodila nečloveška misel . . . ona

ni v otroku videla človeka, videla je v njem le strahove, prikazni iz neznanega sveta . . . in teh strahov, teh pošasti se mora otresti, zadušiti mora glas vesti . . .

Sprožila je svojo roko in se dotaknila telesca, ki je bilo tako mehko in gorko, da jo je nekako čudno pretreslo, vedno višje in višje so ji silile roke, dokler se niso približale tenkemu, nežnemu vratu . . . Tedaj jo je zapustila zavest, zamižala je . . . njene koščene roke so se oprijele vratu, njeni prsti so se zagreblili vedno globlje in globlje . . . Otrok se je v prvem trenutku nasmešnil . . . ker je mislil, da dela mati to iz ljubezni . . . a naenkrat je preplašeno zakrical . . . a nato takoj umolknil . . . slišalo se je samo še pridušeno grgranje . . . dete je bilo z nogami okoli sebe, slabotne ročice so se trdno oklenile rok, ki so ga tiščale za vrat . . . Obrazek je postal naenkrat zabuhel . . . najprej je zardel, a nato zadobil neko temno, višnjevo barvo . . . skozi usta so silile s krvjo pobarvane pene. Še parkrat so vztrepetale nožice, mlado telesce je zadrhtelo . . . in obležalo je mirno, neobčutljivo . . .

Roke nesrečne matere so se pa še vedno trdno oklepale vratu . . .

(Konec prih.)

konsumente same. Seveda je to stopnjevanje le iluzorno, le dozdnevno. Kajti v resnici se zgoraj označene stopnice obrnejo in tisti, ki bo moral to breme nase vzeti, je ravno kosument.

Ne pivovarinar, ne gostilničar ne bosta plačala tega novega davka, ampak plačalo ga bo ljudstvo. To je že stara pesem, pa se vedno zopet in zopet ponavlja.

Kapitalist pri takih davkih navadno nikdar „gor ne plača“. K večjem v slučaju, če se ljudstvo složno upre s tem, da se samo prostovoljno odpove vžitku dotičnega konsuma. In tu ne zadostuje, če ljudstvo le na protestnih shodih izreče: Mi ne pijemo podraženega piva, pa ga, kakor se je pred 2 letom zgodilo, na tistem protestnem shodu, izpije na račun protesta, še več, kakor je potrebno. Ljudstvo bi se moralo res vzdržati pivopitja.

Potem šele bi tak davek kolikor toliko zadel tudi kapital, t. j. pivovarne same. Pa ker je gotovo, da ravno pri nas na Kranjskem, kjer imamo toliko odveč vina, nimamo tako odločnega, vztrajnega ljudstva, je tudi gotovo, da se pivovarški kapital vseh kričečih protestov prav nič ne boji.

Naj le kriče, si misli, ko se bodo izkričali, bomo tem več podraženega piva prodali.

Tako vsaj je bila navada, kadar se je šlo za povišanje piva.

Štirikronska naklada na pivo je torej tu. Kartel ima gotovo orožje v rokah: za podraženje piva. Je pa vprašanje: ali mu je treba, da to novo breme zvati na tiste, ki ga vzdržujejo, katerim se ima sploh zahvaliti za eksistenco? Zakaj mora to breme nositi edino le konsument, zakaj ga ne nosi, če ne izključno, pa vsaj deloma tudi producent? In pa še to: Ali nima producent že pri dosedanjih cenah toliko odveč dobička, da je tudi ta dež naklada, že a priori všteta med stroške, režije podjetja? Mi mislimo, da je ne le ta naklada že iz početka vtelesena v račun kalkulacije, ampak prišla bi lahko še ena taka naklada, pa bi jo gospodje kapitalisti še prav nič ne občutili. Poglejte si jih, ali so ti gospodje od izgube postali — milijonarji!

To bi bile le nekatere splošne pripombe k podraženju piva.

Natančneje o tem se bo dalo šele izpregovoriti, ko vidimo dejanje pred seboj. Včeraj se je nam le od nekaterih gostilen sporočalo, da podražijo pivo v steklenicah za 2 vinarja. Morda že jutri izpregovorimo tudi o razmerju karteliranih in nekarteliranih pivovaren z ozirom na odjemalce, gostilničarje in konsumente.

Dnevne vesti.

Volltev župana. Ljubljanski občinski svet ima jutri 3. t. m. ob šestih pop. redno sejo. Na dnevnem redu je med drugim tudi točka: volitev župana in podžupana.

Žrtev „jako vljudnega zdravnika“. O dogodku, opisanem v „Jutru“ št. 58 od petka, dne 29. aprila nam prizadeti tovarniški uslužbenec g. Anton Geiser pošilja tole zanimivo poročilo: „Tudi jaz obžalujem, da je občinstvo smatralo g. dr. Demšarja za tistega zdravnika, ki je bil v mojem dogodku zaznamovan z dr. D. Ker sem mislil, da je dotični zdravnik le v svoji hipni razburjenosti tako nastopil proti meni, sem mu hotel priznati, zato nisem hotel, da se ga polnim imenom označi. Kakor pa iz nastopnega nadaljnjega razvoja mojega dogodka razvidite, nimam zdaj več povoda prikrivati ime tistega, ki me je tako brezsrčno pahnil v nesrečo. In ker nadalje tudi ne maram, da bi se po krivem dolžili drugi trije zdravniki z začetno črko D., izjavljam, da je bil dotični zdravnik g. dr. Derč, tačasni blagajniški zdravnik okraj. bolniške blagajne za Št. Vid, obenem tudi blagajniški zdravnik kemične tovarne G. Giulini v Ljubljani. — Poznam g. dr. Demšarja kot ljudomilega zdravnika, zato s to izjavo obenem tudi popravil, če sem nehoti g. dr. Demšarja povzročil neosnovano sumničenje. — Glede g. dr. Derča pa še to pripomnim: Temu gospodu ni zadostovalo, da me je, ko si nisem pustil po nepotrebnem trgati nohta iz boleče roke, zmerjal tudi za osla ter vpil nad menoj kakor lev, na vse zadnje pa še ven zapodil, ampak je poslal še pismo na tovarno, v katerem zahteva, da ne smem več k njemu priti k viziti in da naj mi tovarnar odvzame podporo za bolniške dneve. Kaj naj sedaj počnem? 1. maj je tu, stanovanje je za plačati, preživljam imam ženo in dvoje otrok, vsled opeklin na roki, torej bolezn, ki sem jo dobil v službi, ne morem delati. Jaz sem tega mnenja, da g. dr. Derč nima srca, ne usmiljenja za tovarniškega delavca, če mu hoče trgati nohte iz rok, najhujše pa je, če gre iz jeze, da je njegov res usmiljeni tovariš g. dr. Stojc tako lepo z menoj ravnal, še tovarniško podjetje pripravil do tega, da mi je vzelo vsako bolniško podporo. Kaj pa mi je v tem slučaju

druga preostalo, kakor da sem šel iskat pomoči k drugemu zdravniku, in hvaležen sem sl. uredništvu „Jutra“, da mi je nasvetovalo do g. dr. Stojca, ki je tako lepo z menoj ravnal.“ — Nastopno priobčujemo še pismo kemične tovarne, ki se glasi:

An den Arbeiter Anton Geiser, Laibach. Ich gebe Ihnen hierdurch auf Antrag des Herrn Dr. Derč, Kassenarzt der Bezirkskrankenasse St. Veit, bekannt, dass Sie fortan sowohl weiterer ärztlicher Hilfe als auch jedweder Unterstützung den Satzungen der Bezirkskrankenasse gemaess verlustig gegangen sind. — Laibach, 29. April 1910. — G. Giulini, Chemische Fabrik, Laibach.

Da se slovensko občinstvo na lastne oči prepriča, če je gospod dr. Derč kot zdravnik okrajne bolniške blagajne za Št. Vid, res tako ljudomil, kakor ga zgoraj omenjeni dogodek popisuje in da se tudi prepriča, kako nemški kapitalist G. Giulini kot lastnik sredi slovenskega ljubljanskega polja stoji je kemične tovarne s svojim nemškim na slovenskega delavca naslovljenim pismom prezira slovensko javnost ter mu v največji stiski jemlje bolniško podporo, razstavimo z dovoljenjem g. Geiserja dotično pismo v našem izloženem oknu na Sv. Petra cesti. Slovenski delavci, brez razlike strank javite nam vsak slučaj. „Jutro“ Vam je na razpolago!

Pozor! Državna pravdnitva po celi Avstriji imajo sedaj najnujnejšo opravilo, da zasledujejo odpošiljatelje narodnih kolekov 20./IX. 1908. Med temi odpošiljatelji je večina takih, ki o kaki zaplembi teh kolekov sploh niso nič vedeli, ostali del pa še sedaj ne ve, da je odpošiljanje teh kolekov prepovedano. Med vsemi državnimi pravdnitvi najbolj strogo nastopa ono v Celju. V zadnjem dopisu iz Sevnice smo poročali, da to državno pravdnitvo zasleduje celo 14letno mlado deklico, ki je, gotovo nevede za te zaplembe, poslala svoji stari materi že pred 1½ l. kupljeni kolek. Zdaj imamo tudi v Ljubljani slučaj, ko je nek gospod, ki je bil na obisku v Celju odposlal nekaj takih kolekov v Trst. Drž. pravdnitvo v Celju je dotičnika izsledilo in dasiravno je dotičnik sicer stalno v Ljubljani, ga državno pravdnitvo tira v Celje k zaslišanju. Pozor torej! Nikar izpostavljati sebe in še sprejemnika pisem ozir. razglednic v neprimilike. Ne kaže nič drugega. Državna gospoda je po 1½ letu iznašla, da so ti koleki za obstoj države nevarni, torej smatramo jih kot državni nevarne — namreč narodne kolke iz 20./IX. 1908. Vsak tak slučaj naj se nam takoj prijavi.

Strogo narodna gostilna v Ljubljani je gotovo restavracija pri „Roži“. Tam se zbira cvet narodne naprednosti in kar greh je, če kdo ta cvet imenuje ljubljanski frakarijo. V soboto večer pa se je zgodila velika nesreča, morda boljše rečeno, velika nesrečna pomota. Častniška ekvitalacija (častniki so se učili jahati) je imela najbrže svojo razhodnico, priredila je časten večer svojim članom. Naročili so vojaško godbo, naročili vse, kar je za take prireditve potreba. Vse bi bilo v najlepšem redu, če bi se večer priredil v kazini ali pa vsaj v „Unionu“. Ampak sambogve zakaj se je pripečila ta pomota, gospodje so zašli v strogo slovensko narodno gostilno pri „Roži“. Da so zašli, sledi že iz tega, da niso bili v spodnjih prostorih, marveč zgoraj v salonu. Mi ne zamerimo gg. častnikom, če so si med seboj pripivali „Heil in Eviva!“ — tako, da se je slišalo doli na ulico in da je vojaška godba svirala prav fletne komade. Gospodje so bili med seboj in jim le iz srca privoščimo njihovo veselje. Ampak le nad to strašno pomoto bi se bili skoraj zjokali, ko smo slišali iz strogo narodno-napredne gostilne vojaško godbo, pa Heil in Eviva klice.

Konec sveta — prepovedan. C. kr. deželna vlada je prepovedala razprodajo Lampretovega Halleyevega kometa, oziroma njegovo najnovejšo špekulacijo o koncu sveta. Dotične brošure so — kakor čujemo — za enkrat prepovedane le po trafikah. To v pojasnilo, da ne bo kake pomote. Kričeči lepaki po mestnih zidih, kavarnah in gostilnah še ostanejo; na tozadevna vprašanja, če se smejo potrgati, odgovorimo in občinstvo svarimo: Ne! Trgati te slave iz Kranja se ne sme!

Prvi majnik v Ljubljani. Nekoliko burje, nekoliko po noči nastopivši severni vetrovi so prinesli prvemu maju vsaj dopoldne krasno vreme. Popoldne se je zopet oblačilo, ponekod tudi deževalo. Prvi maj kot praznik delavstva se je vseskozi mirno dostojno vršil. Vojaška godba je nemoteno opravila svoj zjutranji obhod po mestu, igrala je tudi pred hišo g. župana. V ostalem: malo več se je pilo ravno za prvi maj podraženega piva, vsled česar so razni kometje na raznih krajih neznatno trčili skupaj — druge nesreče pa prvega maja v Ljubljani ni bilo.

Torej kdo ni točil nemškega piva na Jurjevanju? Naše včerajšnje poročilo pojasnimo še v toliko, da je Šentpeter-

ska podružnica sv. Cirila in Metoda točila izrecno le češko (slovansko) pivo. Tako tudi nje posestrina Šentjakobsko-trnovska podružnica. Nemško pivo so torej točili gostilničarji: Debevc, Gorše ter Marenc, in ti trije niso, kar se tiče jurjevanja, prav v nobeni zvezi z družbo sv. Cirila in Metoda. S tem smo prešli na drugo polje, na katerem se bo dalo še marsikaj razorati, ker se tiče jurjevanja!

Podraženje stanovanj v Ljubljani. S 1. majem so se stanovanja v Ljubljani zopet zdadno podražila. Le tako naprej, dokler je še potrpljenja kaj.

Nedeljska štev. „Jutra“ je popolnoma pošla. Novejše naročnike morda na kak drug način odškodimo.

Nad- in pod zemljo. Vreme nestanovitno, vetrovno, če burja vztraja, je pričakovati tudi obisk snega. — Ognjenik Stromboli bljuje; v nedeljo so morali biti kje med jugovzh. in jugozap. večja podzemeljska nemirja.

Usmilit se dveh sužnjev! Želimo, da jutrišnja novoizvolitev ljubljanskega župana donese dvema sužnjema — našima čuvajema na ljubljanskem gradu z ozirom na njuno 60—70 K mesečno plačo, veselo oprostitev tudi drugih verig, ki nikakor ne odgovarjajo socialnemu duhu današnjega časa. Če bi se ob enem rešilo tudi prvič zavoženo vprašanje glede delavskih hiš ter uravnava službene plače uslužbencema pri rešitvi postaji, bi si g. župan in mestni svet ljubljanski postavil najlepši spomin na jutrišnje sejo. Upamo, da te želje nismi izrekli zama!

Med „Orli“ in „Sokoli“. V soboto okoli 11. ure ponoči je v Steblajevi gostilni na lgu pilo več fantov. Ker obstojite tu dva telovadna društva „Sokol“ in „Orle“, vnel se je zaradi tega med pristajši teh društev okoli 3. ure zjutraj prepri, kateri se je s tem končal, da je kovaški pomočnik Francé Skraba posestnika sina Martina Štruklja iz gostilne spodil. Za tem sta jo pa ubrala fanta Miha Skraba in Francé Pirc, pograbila sta Štruklja, ga vrgla na tla in ga pošteno pretepla. Pri tem sta mu izbila tudi en zob. Oba pretepača so orožniki vzeli in jih izročili sodišču.

Zaradi napada na stražnika je bil pri tukajšnjem deželnem sodišču obsojen postopač Mihael Vojska na 3 mesece strogega zapora. Vojska je, kakor smo zadnjič poročali, napadel na Dunajski cesti službujočega stražnika.

Zopet ta nesrečni „marjaš“. Delavec Jakob Žabnikar, hlapec I. Puc in železničar J. B. so včeraj popoldne v neki gostilni v Vodmatu igrali na karte, (merjaš). Ker je pa Puc vedno zgubljal, ga je to tako vjezilo, da je v prepiru sunil Žabnikarja z pestjo v obraz ter mu izbil dva zoba. Zadeva bo prišla pred sodišče.

Pa jo je skupil. V soboto popoldne se je v Mostoli 10 letni šolski učenec Milan Barborič prijel zadej za voz nekega mesarja ki je prav naglo vozil skozi Moste. Ker pa ni mogel deček več dohajati voza še je spustil in padel na tla ter se na glavi po obrazu znatno poškodoval.

V soboto ponoči je bil aretovan slikar Anton Sernak, ker je na Dolenski cesti dva vožaka z nožem močno oklal. Tudi nekega Jožefa Basa so prijeli, ki ga sumijo tatvine koles.

Dokler gre, gre! K nekemu gostilničarju na Dolenski cesti je že večkrat prišla neka dekle in vselej vzela na ime neke stranke pri kateri je rekla, da služi, vina, kruha in mesnine ter vse odnesla ne, da bi bila kaj plačala. Tudi v soboto je prišla tja s pismom, ter zopet zahtevala na prejšnje ime več vina, jestvin, kruha in sladkorja. Ker se je pa to gostilničarju slednjič zdelo sumljivo, je šel klicat policijskega stražnika, med tem pa je prebrisana „Mica“ izginila za hišo. Pravijo, da ne odide zasluženi kazni.

Plinovo svetliko je poškodoval v soboto popoldne na Dunajski cesti hlapec Jakob Narobe, ko je peljal tam z vpreženim vozom.

Iz sodniškega zapora v Zagrebu je pobegnil 25 letni slikarski pomočnik Ludovik Stopar pristojen v Ljubljano. Bil je v preiskavi zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe.

Čisti dobiček jurjevanja. Šentpeterska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda izkazuje 411 K čistega dobička v prid družbi.

Za brate Srbe.

Iz Mokronoga nam javljajo: Dne 26. aprila smo poslali na kraljevo kabineto pisarno v Beograd znesek, ki ga je za ponesrečene brate Srbe zbral med tržani šolarček četrtega razreda Slavko Strel in tako smo se spomnili bratskega srbskega naroda ob uri nesreče. — Mokronožani in posebno mali Slavko zaslužijo res vse priznanje za svoj plemeniti čin. Upamo, da drugi kraji ne zaostanejo za Mokronogom, ki se je prvi spomnil ponesrečencev v Srbiji, posebno ko se je osnoval v Ljubljani odbor, ki bo nabiral v ta namen prispevke.

Splošni pregled.

Albanska vstaja.

(Dopis našega poročevalca.)

Beograd, 17./30. aprila 1910.

Kot se vidi, so resnična vsa domnevanja srbskega, francoskega in angleškega javnega mnenja, ki je vedno zagovarjalo dejstvo, da je današnjim nemirom v Stari Srbiji in albanskemu uporu vzrok Avstrija. Na najkompetentnejšem mestu sem zvedel, da so turški politični krogi silno razburjeni radi postopanja Avstrije. Pri Porti prevladuje mnenje, da pride med Avstrijo in Turčijo do resnega konflikta radi njenih intrig v Albaniji. Turška vlada je izjavila, da priobči in objavi dokumentirane proglose avstrijskih agentov, ki so organizirali albansko vstajo in hujskali Arnavte k upor! Zagotavlja se tudi, da je Šefket-paša na prigovarjanje avstrijskega konzulata v Prizrenu zapustili kačanički klanec, ki je odločen za nadaljni razvitek boja, ki so ga nato zasedli Arnavti.

Avstrija, ki s tolikim licemerstvom trdi pred svetom, kako ji je mir ljub nad vse, natihiem intrigira in kali vodo. Ta dejstva bi morala biti Mladoturkom dokaz, da Avstrija ni bila nikdar prijateljica balkanskim narodom, a še posebej Turčiji. Sedaj morajo spoznati, da imajo največjega svojega sovražnika v isti državi, kot vsi balkanski narodi. Mladoturški listi že spoznavajo to in trdijo, da bi bil zadnji čas, da pride Porta do čistega s tako nelojalnim sosedom dokler daje njeni politiki smer grof Aehrenthal.

Kot se vidi, pripravljajo in bližajo se balkanskim narodom jako resni časi, sedanji albanski upor more imeti jako važne in dalekosežne posledice.

Naj poročam še nekaj najnovejših vesti, ki so prispele semkaj.

Iz Soluna poročajo, da vlada radi postopanja Šefket-paše veliko ogorčenje, ker je on kriv, da so uporniki posedli tako važne strateške točke in dosegli tako značilne uspehe, posebno pa so razburjeni Mladoturki, ko so zvedeli, kako je Šefket-paša avstrijski konzul v Prizrenu speljal na led glede kačaniškega klanca.

Arnavtski voditelji v Kačaniku, ki prevladuje železnično zvezo, so izjavili, da ustaviijo ves železniški promet med Skopljem in Mitrovico.

Turški ministrski svet je ukazal glavnemu komandantu turške operacijske armade v Stari Srbiji, da z vso silo napade Arnavte, ki so zavzeli kačanički klanec, kjer se sedaj koncentrirajo.

Prebivalstvo Pečija je izjavilo pod prisego, da se pridruži arnavtskim vstašem, ki se pripravljajo na napad na Mitrovico.

Vstaši so zasedli Djakovico, pregnali vse turške oblasti in razorožili armado.

Turška operacijska armada se zbira okoli kačaniškega klanca ter se pripravlja na odločilni napad na ustaše. Iz Skoplja odhajajo vedno novi polki z brzostrelnimi topovi. V najkrajšem času mora priti do prvih spopadov.

Vsa tukajšnja javnost nervozno pričakuje poročil.

V. F. J.

Pred volitvami na Ogrskem.

Nove volitve na Ogrskem bodo koncem maja in začetkom junija. Volilna borba je zelo živahna, ali vodstvo Košutove stranke je izdalo parolo, da njeni pristaši na dan 1. maja ne držijo nikjer nikakšnih govorov; ker bi v tem slučaju gotovo prišla do konfliktov s socialisti, ki Košutovce radi njihovega nasprotovanja splošni in enaki volilni pravici posebno sovražijo. Tako so Košutovci izgubili eno nedeljo, a socialisti so zadovoljni, da imajo Košutovci pred njimi tak — strah.

Vprašanje finske avtonomije.

Nove zakone ki so naperjeni proti avtonomiji Finske, predloži ruska vlada dumi še v tem poletju. Tako ruska vlada uničuje avtonomijo Finske, in istočasno podpira v beltskih provincijah Nemce, ki so Rusiji gotovo bolj nevarni kot Finci. Kakor se vidi, je ruska vlada nepopoljšljiva.

Primož Trubar „oficielno“ odkrit.

Primož Trubar se je torej večeraj 1. majnika 1.1910. ob pol devetih zjutraj s svojim spomenikom v parku za Narodnim domom oficielno predstavil slovenskemu narodu! Kronist, ki bo vpisal ta najnovejši, sicer pa najlepši spomenik v zgodovino ljubljanskih spomenikov, blagovoli vestno biležiti, da tista javna masa, ki tvori slovensko javnost in ki je za spomenik prispevala, tudi o tem že drugem odkritju ni prav ničesar vedela. Le izletniki 1. majnika so bili po naključju tako srečni, da so bili navzoči „slovesnemu“ trenutku, ko je Anžur, čuvaj mestnih drevedov razgrnil zaveso, ter tako slovenskemu narodu odkril spomenik velikega slovenskega reformatorja: Primoža Trubarja — da ne omenjamo drugih zaslug njegovih. Na vprašanje, kdo je velel spomenik odkriti, je čuvaj odgovoril: mestni vrtnar

g. Heinic! Spomenik sam je krasno delo mojstra Bernekerja, ima tudi dobro pogodeno ozadje. Le spredaj je svet še „s plan-kami“ zabit; ta lesena ograja najbrže ostane, dokler se nasadi za njo ne porastejo. Za kako kronco zelene barve bi se dalo to leseno ograjo obvarovati jako neukusnega utisa. Toliko za danes o drugem „oficielnem“ odkritju spomenika Primoža Trubarja.

Kaleidoskop.

Kako se je sultan učil strahu.

Mladi sultan je bil pravzaprav sin velikega vezirja. Pa pustimo to žalostno reč; vsi vemo, da ga je stari sultan zelo ljubil ter ga dal učiti skoraj nešteti reči, ki jih je prekristno vedeti bodočemu vladarju.

Velemoder mufti ga je napajal z modrostjo korana in z nauki vere prerokove; drugi pismouki so mu vtepali posvetno učenost, spoznanje žive narave, zemelj, rek in gor, ter dogodivščine bivših stoletij; najizkušenejši paša vsega cesarstva mu je razlagal umetnost vojevanja, rodni otec pa mu je bil vsenavzočen zgled vladarske umnosti in prebivalnosti.

Tako je bil sultan Jussuf pravcato čudo učenosti in bleščeča zvezda med vladarji svoje dobe, ko je sam zasedel vladarski prestol. Letopisci so mu že naprej iztaknili priimek „Slavni“, dvorjani-kleč-plazci pa so se mu prilizovali, da sije njegova modra glava kakor trojno solnce tja do devete dežele. Samo nečesa se sultan Jussuf ni bil naučil: da kri tečaja in kmeta ni neplemenitejša od njegove krvi, da je srce siromaka ravnotisto srce kakor srce kralja in da bi izkratka vsak capin na cesti sultanil brez težave, če bi bili njegovi očetje nakradli mnogo cekinov, naropali mnogo zemlje in poklali mnogo ljudi. Toda te resnice se mogotci nikdar ne nauče in je nikdar ne razumejo.

Drugače pa je bil sultan Jussuf dober vladar, in če je katerikrat pričel s sosedom bedasto vojsko in jo zavozil kot vrhovni poveljnik tako, da so tisoči mater in sirot plakali za ubitimi junaki, ali če je katerikrat velel moriti lastne podložnike, ki so lačni zahtevali kruha, in zatirani klical pravico, je delal to iz gole očetovske ljubezni, česar tudi zgodovina ni pozabila zabeležiti.

Nekoč je gledal hrabri Jussuf Slavni z balkona svoje palače, kako je vojaštvo morilo sestradano ljudstvo, in ljubeče srce mu je prekipelo radosti. Ko pa je dalje časa motril beg in blazni krik množice, se nenadoma okrene k dvorjanom in ministrom rekoč:

„Povej, vezir, kaj je to?“

Vezir se je začudil, priklonil in odgovoril:

„Veličanstvo, to je strah . . .“

Jussuf Slavni ga ni razumel; kajti tudi strahu ga niso bili naučili mufti, pismouki, paša in modri roditelj.

„Kako da ne poznam strahu? Zakaj me ga niste naučili?“

„Veličanstvo, samodržci in maziljenci ne poznajo strahu. Mi vsi smo ga okusili, vsi ga srebujemo sleherni dan iz mrzle kupe, le ti ga nikdar ne moreš: samodržcem je dana oblast, a strah je predprava in plačilo zvestih podložnikov.“

Jussuf Slavni se je razsrdil ter dal obglaviti velikega vezirja in vse svoje učitelje zaradi njih velike zanikarnosti. In ker je bil ukažen vladar, si je mnogo prizadejal, da bi se naučil strahu: od tiste ure je še huje „ljubil“ svoje podložnike; sam pri sebi je govoril:

„Moja sultanska volja je, da okusim strah; in moji volji ne sme biti nič nemočnega na zemlji.“

Allah ga je nagradil z vspehom. Narod se je uprl, porazil njegove vojske, raztrgal palače in vojašnice z dinamitom ter poklal muftije, paše in ministre; in ko so nosili glavo modrega sultana odrezano na krvavem drogu po ulicah, so govorile njene mrtve oči s čudnim steklenim sijajem:

„Allah je Allah, Mohamed je prerok njegov! Allah bodi zahvaljen! Mi, po milosti Allaha sultan Jussuf Slavni, poglavar in solnce pravovernikov, smo se najmilost-ljiveje blagoizvolili bati . . .“ King-Fu.

Najnovejša

telefonska in brzojavna poročila.

Avstrija in arnautski upor.

Za včerajšnje številko prepozno smo dobili iz Carigrada naslednji brzojav:

„Porta priobči dokumente, iz katerih je jasno razvidno, da so arnautski upor izzvali avstrijski agenti. — Ni izključena možnost, da nastane radi tega med Turško in Avstro-Ogrsko resen konflikt.“

Sinoči smo pa dobili še ta brzojav: Carigrad, 1. maja. Na Avstrijo je radi njenega delovanja med Arnauti vse ogorčeno in ako tudi ne pride še sedaj do konflikta, ne poteče

mного časa, ko postane na Turškem misel maščevanja — resna.

Avstrija zbira vojaštvo na meji Sandžaka.

Belgrad, 1. majnika. (Izvirno.) Bati selje, da Sandžak okupira; Porta protestira proti temu zbiranju vojaštva na meji. Konflikt med Avstrijo in Turčijo je vsled tega skoraj neizogiben. Mladoturki se žurijo, da čimprej končajo končno ureditev balkanske federacije nasproti Avstriji. Srbija mirno gleda in čaka ta pripravljanja. Važni dogodki na vidiku. Bulgarska podpira pri tem Avstrijo. — c.

Albanija — pomirjena (?).

Solun, 1. maja. Vsled zadnjih dogodkov sta se položaj in razpoloženje v Severni Albaniji popolnoma in nenadoma spremenile. Arnauti so se zedinili, da ne delajo vladi nadaljnjih težkoč in da hočejo olajševalno vplivati pri pobiranju gotovih davkov. Tudi so se izrekli, da hočejo nastopiti proti še upornemu delu prebivalstva. Prebivalstvo Djakove in Peči priznava zopet sultana. S tem je menda resnost položaja ugodno rešena.

Rim, 1. maja. Vatikanu še ni došla nikaka prošnja, naj bi se pomirjevalno vplivalo na katoliško prebivalstvo Albanije, na rod Miriditov. Sploh se pa mora poudarjati, da so Miriditi v Severni Albaniji tako slabo zastopani in tako majhen rod, da bi se od te akcije ne moglo in ne smelo pričakovati morda zaželenih uspehov.

Carigrad, Zbornici je došlo uradno poročilo, da je soteska Kačanin popolnoma prosta upornikov, ker so turške čete sotesko že popolnoma zasedle. Baje so zapustili uporniki svoje pozicije takoj potem, ko so se posvetovali s svojimi voditelji. Zelenica je popolnoma prosta. Podrobna poročila pa še niso znana.

Carigrad, 1. maja. Zbornica je včeraj razpravljala o predlogu albanskih odposlancev, ki so zahtevali, naj se v Albanijo odpošlje preiskovalno komisijo, ki ima nalog, da najde sredstva in pota, ki omogočijo mir. Albanski odposlanec Jalisa dela vlado odgovorno za prelivanje krvi. Že svoj čas se je namreč predlagalo, naj se odpošlje v Albanijo mirovna komisija, toda tega predloga se ni vpoštevalo. Več govornikov opozicije je zahtevalo, naj pridejo takoj v zbornico člani vlade. Predsednik zbornice se je radi tega podal takoj do velikega vezirja, ki je bil tačas slučajno v zborničnem poslopiju. Pri povratku je izjavil, da veliki vezir ne more priti v zbornico, ker se mora posvetovati s svojimi tovariši. Nato se zaključil seja kljub protestu Albancev.

Ministrski svet.

Dunaj, 1. maja. Pod predsedstvom ministrskega predsednika barona Bienenrtha se je včeraj sestel ministrski svet.

Dr. Schreiner se preseli v Prago.

Praga, 1. maja. Prejšnji nemški minister-vojak dr. Schreiner se preseli v Prago in prevzame vodstvo nemške stranke.

Afera Hofrichter.

Dunaj, 1. majnika. Soproga nadporočnika Hofrichterja Ana Hofrichter je bila sinoči izpuščena. Pričakuje pa se, da bo državno pravdnishvo postopalo proti njej radi krivega pričevanja. Podrobnosti o njenem zaslišanju oficijelno še niso proglašene.

Volitve na Ogrskem.

Budimpešta, 1. maja. Včerajšnji ministrski svet je razpravljal o terminu za nove volitve. Definitivna določitev volitev se še ni določila.

Prvi majnik v Parizu.

Pariz, 1. majnika. Deputacija prirediteljev manifestacij na dan 1. majnika je zahvaljevala včeraj, da jo sprejme ministrski predsednik Briand. Hoteli so namreč dobiti od njega naknadno dovoljenje za prirediteljev obhoda. Predsednik pa je zavrnil njih prošnjo.

Ti prešmentani avtomobili.

Köln, 1. majnika. V bližini mestnega gozda se je zaletel včeraj neki avtomobil s tako silo v drevo, da je vrglo vse štiri v avtomobilu se nahajajoče osebe iz njega. Eden od njih je bil na mestu mrtev, dva sta težko ranjena, četrti pa lahko.

Pogreb Björnsona.

Kopenhagen, 1. majnika.

Posebni vlak z mrtvim pisateljem Björnsonom je došel včeraj malo pred pol 12. uro na tukajšnji glavni kolodvor. Na kolodvoru je bilo zbrano celokupno ministristvo, dalje so prišli tja višji uradniki, poslanci, najrazličnejša društva, pisatelji, književniki in prijatelji pokojnika. Iz vlaka do mrtvaškega voza so nesli krsto Björnsonovi prijatelji. Spreveda so se udeležili vsi, ki so prišli na kolodvor, dalje oba Björnsonova sinova in korporativno tudi z zastavo norveška kolonija v Kopenhagnu. Ceste, po katerih se je premikal spreved, so bile nadete v žaloben nakit. Ko se je spreved pomikal mimo kraljevega gledališča, so se začule žalostinke. V luki je bil prirejen

katafalk. Ko so pesnikovi sorodniki zavzeli prostor, je pričel ministrski predsednik govoriti presrečno nagrobnico. Nato je zaigrala godba koral, dočim so med tem časom prenesli truplo na norveško oklopnico „Narge“. Tu se je norveški poslanik zahvalil za izkazano sočutje. Godba je zaigrala nato norveško narodno himno, neka danska oklop-nica je oddala s topovi strele v slovo in oklopnica „Norge“ se je pričela počasi premikati!

Poslano*)

tajniku gostilničarske zadruge gospodu A. Pintarju.

Na Vaš napad pri obnem zboru delegatov bolniške blagajne z dne 29. aprila izjavljam:

Lagali ste, če ste trdili, da bi jaz hotel imeti dve gostilni. Res pa je, da sem gostilničarski zadrugi že preje pojasnil, da s 1. majem t. l. opustim gostilno na Gruberjevi cesti in službo pri Br. Novakovič.

Lagali ste, če ste trdili, da sem jaz hotel zadrugo oškodovati za denar, katerega sem vplačal in ga vporabil v druge namene.

Res pa je, da sem že dlje časa bolan in sem iskal pomoči pri mnogih zdravnikih; to morate tudi Vi dobro vedeti, vsaj ste mi povračali za obiske pri zdravnikih po 2 kroni, če tudi sem moral za te obiske več plačati.

Glede zadružnega zdravnika gosp. dr. Rusa še to-le: G. dr. Rus me ni ne preiskal, niti mi ni dal naprosenega izpričevala. Ni mu bilo potreba glede moje bolezni se informirati šele pri svojih gg. kolegih, vsaj me je imel, kakor sem bil, pred seboj.

Glede žalitev na mojo osebo ste najbrže računali, da Vas, ker odhajam v Zagreb, ne bom sodnijsko preganjal. Vas tudi ne bom. Kajti g. Pintar Vi ste se s takim nastopom že sami obsodili pred celo javnostjo!

V Ljubljani, 1. majnika 1910.

Albert Vešligaj.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. Najmanjši znesek 50 vin.

Plača se naprej. — Za odgovor se priloži znamka.

Izvrsten brinjevec

ima L. Šebenik, Spodnja Šiška.

Avtomobil za štiri osebe se po jako ugodni ceni proda. Šebenik, Spodnja Šiška, Knezova ulica.

Elegantna mesečna soba s popolnoma separiranim udom, se išče za takoj. Ponudbe na uredništvo „Jutra“ pod šifro Z. D.

Išče se obokan prostor v pritličju, dobro zračen, svetel; pod njim pa ne sme biti kleti ali drugih prostorov. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Obokan prostor“.

Pristni panama slamniki za gospode od 6 K naprej. Največja izbira v slamnikih za gospode, dečke in otroke od 60 vin. naprej. — O. Bernatovič.

Letovišče v Šoštanj na Spod. Štajerskem je najlepše in najcenejše! Prospekte pošilja brezplačno: Olepševalno društvo Šoštanj.

Kdor rabi hišnika brez otrok naj se oglasi v upravnishvu „Jutra“.

Loterijske srečke 20. aprila. Dunaj: 28, 59, 9, 89, 54. Graz: 50, 84, 85, 41, 71.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

FR. ČUDNU

urur in trgovec, Ljubljana

Delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“ v Blelu in Genovi.

Uhani, prstani, briljanti. 8/10-1

Kmetovalci, pozor!

ALOJZI KORSIKA

semenska trgovina v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 5, naznanjam, da mi je ravnokar došla

velika množina travnega semena v 16 vrstah;

travne mešanice sestavljam sam po navodilu lista „Kmetovalec“. Nadalje tudi krmilna pesa, rdeča in rumena, nemška detelja lucerna, domača štajerska, vsa preizkušena in v plombiranih vrečah, zanesljivo brez predalce. Potem veliko množino čebulčka za posaditi in veliko drugega krmilnega in zelenjadnega semena.

Radi velike množine znatno znižane cene!

Izveček iz glavnega cenika se na frankirano zahtevanje dobi poštne prosto.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

V LJUBLJANI, Kongresni trg št. 13

izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Kompanjon

se sprejme v večjo trgovino s špecerijo in deželnimi pridelki v najboljši prometnem mestu na Gorenjskem.

Trgovina se event. tudi odda v najem.

Ponudbe sprejema upravništvo „Jutra“ pod šifro „Veletrgovina“.

Fran Pohl

konjski mesar v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

prodaja konjsko meso po sledečih cenah:
meso za golaš . . . . . kg po K —72
„ „ pečenke . . . . . „ „ —80
„ „ zrezek . . . . . „ „ —80
plučna pečenka . . . . . „ „ 1—
prekajeno meso . . . . . „ „ 1—
salami . . . . . „ „ 1-20
klobase kos po . . . . . „ „ —20

V novi hiši
v Gradišču šte. 15
se odda

za avgust-termin več različnih

stanovanj.

Pojasnila daje stavbeni polir na licu mesta.

Ivan Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo šte. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko in bogato zalogo 12-5

klobukov, slamnikov,

čepic, peres itd.

vse po najnižjih cenah.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Pozor kolesarji!

Zaloga Puch-koles
in drugih specialnih znamk ter
vseh posameznih delov.

Nova kolesa od K 120—naprej.

Izposojevanje koles.

Rabljena kolesa imam vedno v
zalogi.

Točna in solidna postrežba. — Vsako kolo
se lahko preje preizkusi. — Za vsako kolo
jamčim eno do dve leti.

ANA GOREC Ljubljana,
Dunajska cesta 16. Dvorišče Schneider &
Verovšek.

Zaloga najfinjših pneumatik.

„Narodna kavarna“

Fran Krapeš.

104—5

Sprejme se dobra kuharica

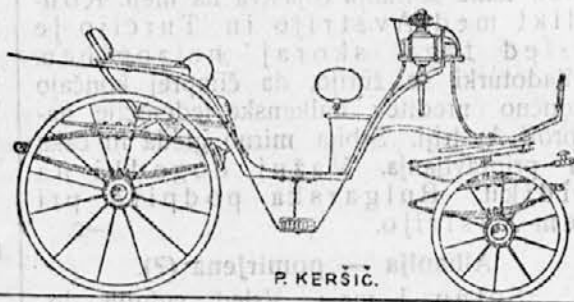
za novo boljše gostilno.

Prednost ima tista, ki bi prevzela gospo-
dinjstvo sploh in

položila kavcijo.

Naslov pove upravnistvo „Jutra“.

Sprejmejo se takoj pomočniki in vajenci

**kolarske, kovaške
in sedlarske stroke
v tovarni za vozove**

**Peter Keršič v Spodnji Šiški
pri Ljubljani.**

Največja zaloga najfinjših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

Düsseldorfske oljate barve

v pušicah za umetniko in študijsko slikanje.

Horodamove patentovane akvarelne barve

za šolo in v pušicah za študije.

Pastelne barve (stogle)

pristne francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

Tempera barve

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

Firneži, olja in retuše za slikarstvo

Slikarsko platno

Zahtevajte cenik.

z oljnatim in krednim temeljem.

Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporočam.

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Najprimernejša birmanska darila za dečke in deklice.

Največja izbira.

Znano nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Gradišče št. 4

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporočam svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in
litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.

Muzikalije.

Telefonska številka 118.

Najmodernejše črke.

Litografija.

Poštna hranilnica številka 76307.

L. TOMAŽIČ v Spodnji Šiški

Nekartelirano!

(preje tvrdka J. C. Juvančič)

Nekartelirano!

priporočam svojo bogato zalogo

zagrebškega in češkega piva.

Vsak gostilničar lahko pristopi kot odjemalec brez ozirov na prejšnjo pivovarno!

Delniška glavica:
K 3.000.000.

301—46

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Sritarjeva ulica številka 2.

Rezervni fond:
K 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.